

ใบความรู้ที่ ๓ เรื่อง การใช้ระดับภาษาเพื่อการสื่อสาร
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง สร้างสรรค์ภาษาพาสนุก
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง การใช้ระดับภาษาเพื่อการสื่อสาร
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

การใช้ระดับภาษาเพื่อการสื่อสาร

เป็นการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ที่ต้องใช้ระดับภาษาในการสื่อสาร โดยใช้ถ้อยคำภาษาให้ถูกต้องเหมาะสมกับระดับบุคคล โอกาส กาลเทศะ ซึ่งมีหลักการกว้าง ๆ ดังนี้

๑. การใช้ภาษาระดับทางการและระดับกึ่งทางการ

คำสรรพนามที่ใช้แทนตนเอง (สรรพนามบุรุษที่ ๑) มักใช้ กระผม ผม ดิฉัน ข้าพเจ้า คำสรรพนามที่ใช้แทนผู้รับสาร (สรรพนามบุรุษที่ ๒) มักจะใช้ ท่าน ท่านทั้งหลาย ส่วนภาษาระดับที่ไม่เป็นทางการและระดับกันเอง ผู้ส่งสารจะใช้สรรพนาม ผม ฉัน ดิฉัน กัน เรา หนู ฯลฯ หรืออาจใช้คำนามแทน เช่น นิด ครู หมอ แม่ พ่อ พี่ ป้า ฯลฯ

๒. การใช้คำนามในการสื่อสาร

คำนามหลายคำ เราใช้เฉพาะในภาษาระดับกึ่งทางการ ระดับไม่เป็นทางการและระดับกันเองเท่านั้น หากนำไปใช้เป็นภาษาระดับทางการจะต่างกันออกไป เช่น

โรงจํานำ	>	สถานธนานุเคราะห์
โรงพัก	>	สถานีตำรวจ
หมอ	>	แพทย์
รถเครื่อง	>	รถจักรยานยนต์
รถเมล์	>	รถประจำทาง
ขนมขี้หนู	>	ขนมทราย

๓. การใช้คำกริยาในบทสนทนา

คำกริยาที่แสดงระดับภาษาต่าง ๆ อย่างเห็นได้ชัด เช่น ตาย อาจใช้ ถึงแก่กรรม เสีย ล้ม กิน อาจใช้ รับประทาน บริโภค

๔. การใช้คำวิเศษณ์

คำวิเศษณ์บางคำใช้คำขยายกริยา มักใช้ในระดับภาษาไม่เป็นทางการและระดับกันเอง หรืออาจใช้ในภาาระดับกึ่งราชการก็ได้ คำวิเศษณ์เหล่านี้มักเป็นมักเป็นคำบอกลักษณะหรือแสดงความรู้สึก เช่น เปรี้ยวจัด เย็นเจี๊ยบ วิ่งเต็มเหยียด ฟาดเต็มเหนี่ยว เยอะแยะ ภาษาระดับทางการขึ้น มีใช้บ้าง เช่น เป็นอันมาก มาก

การเขียนบทสนทนาจากสถานการณ์ต่าง ๆ

๑. การสนทนา คือ การพูดคุยกัน พูดจาหรือกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันระหว่าง ๒ คน หรือมากกว่า ๒ คนก็ได้

๒. จุดมุ่งหมายของการสนทนา ได้แก่ เพื่อความสนุกสนาน แลกเปลี่ยนความรู้สึกรู้สึกนึกคิด

๓. บทสนทนา เป็นการเขียนข้อความที่คู่สนทนา หรือสมาชิกที่ร่วมกลุ่มสนทนาจะพูดกัน โดยเขียนเป็นลายลักษณ์อักษร

การที่จะเขียนบทสนทนาได้ถูกต้องตามจุดมุ่งหมายต่าง ๆ นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทราบสถานการณ์ที่ทำให้เกิดการสนทนานั้น ๆ ก่อน เช่น

- ๑) แม่สั่งให้ลูกสาวไปเชิญป้ามารับประทานอาหารที่บ้านในวันอาทิตย์
- ๒) พ่อไปแจ้งความที่สถานีตำรวจว่ารถจักรยานยนต์ถูกขโมย
- ๓) แม่บ้าน ๒ คนไปพบกันที่ตลาดสด แล้วยืนสนทนากันเรื่องของแพง

ตัวอย่างบทสนทนา (ภาษาระดับกันเอง)

สถานการณ์ที่ ๑ แม่บอกให้ลูกสาวไปเชิญป้ามารับประทานอาหารที่บ้านในวันอาทิตย์

แม่ : หน้อย วันนี้หลังเลิกเรียนแล้ว มีกิจกรรมหลังโรงเรียนเลิกหรือเปล่า

หน้อย : ไม่มีค่ะ แม่มีอะไรจะใช้หน้อยรีคะ

แม่ : ดีแล้ว ถ้าอย่างนั้น เลิกเรียนแล้วแวะบ้านป้าด้วยนะ

หน้อย : แวะทำไมคะ แม่มีธุระอะไรหรือคะ

แม่ : อ้าว ! แวะไปเชิญป้ามาทานข้าวกลางวันที่บ้านเราในวันอาทิตย์นี้ซิจ๊ะ

หน้อย : ค่ะ งั้นหนูไปโรงเรียนก่อนนะคะ

แม่ : ไปดีมาดีนะลูก